

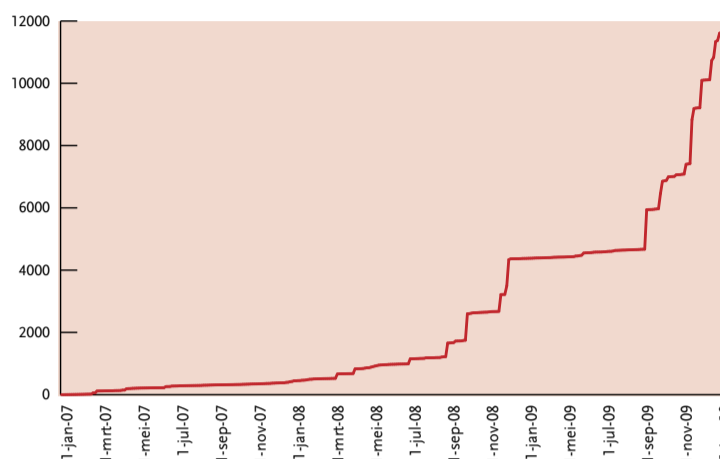
Archeologisch archiefproject leidt tot sterke stijging van bezoek

Een enorme groei van het aantal gearchiveerde opgravingen en een sterke stijging van het gebruik. Dat zijn de opvallende resultaten van het EDNA II-project (Elektronisch Depot voor de Nederlandse Archeologie) dat dit voorjaar wordt afgesloten.

Na het eerste EDNA-project, dat was bedoeld om het archeologische e-archief van de grond te krijgen, was deze tweede fase vooral bedoeld om het archief te vullen met data en verslagen van opgravingen die in de voorafgaande vijftien jaar zijn uitgevoerd. Veilig stellen en beschikbaar houden van die informatie was het voor de hand liggende eerste doel. Daarnaast zou het archiveren met terugwerkende kracht ook moeten helpen om de loop erin te krijgen bij het nieuwe elektronische archief. De resultaten liegen er niet om. EDNA zorgde voor een spectaculaire groei van het doe-het-zelf e-archief EASY van DANS

‘Een van de ideeën achter het project was dat er een zekere basishoeveelheid informatie in zo’n archief te vinden moet zijn om te zorgen dat er meer bezoek komt. Is het een keer zo ver, dan zullen bezoekers terugkomen en ook zelf datasets gaan deponeren,’ zegt projectleider Milco Wansleben. ‘Nu we bezig zijn met het afronden van het project lijkt het erop dat het precies zo heeft gewerkt’.

Het aantal gedeponeerde datasets en rapporten steeg van een paar honderd aan het begin van het project in de zomer van 2007 tot ruim elf duizend nu. Tegelijk zagen we het aantal raadplegingen stijgen tot 30 duizend per maand aan het eind van vorig jaar. Ook het aantal downloads nam sterk toe. ‘In 2009 werden 180 duizend files uit archeologische datasets gedownload. Daarbij gaat het vooral om foto’s en rapporten,’ merkt Wansleben op. Dat laatste is opmerkelijk omdat EASY eigenlijk vooral voor het opslaan en beschikbaar maken van data is bedoeld. ‘Het plan was om de data hier onder te brengen en de rapporten bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Uit oogpunt van tempo en efficiency hebben we gaandeweg besloten om beide bronnen in DANS EASY op te slaan en dat heeft goed gewerkt’, aldus Wansleben. Nu de achterstand is ingehaald willen de beheerders van EDNA hun aandacht richten op het archiveren van huidige en toekomstige opgravingen. (MdG)

Aantallen datasets in EDNA 2007-2009.

<http://easy.dans.knaw.nl/>humanities>archaeology>

Alle parlementaire stukken 20ste eeuw digitaal

Sinds medio januari zijn alle stukken van de Eerste en Tweede Kamer uit de vorige eeuw online toegankelijk en full-text doorzoekbaar. Daarmee ligt het project op schema sinds de lancering van de website www.statengeneraaldigitaal.nl in de zomer van 2007, toen alleen nog de jaargangen 1990-1995 waren in te zien (*e-data* 2-2, september 2007). Aan de eerder gedigitaliseerde collectie zijn onlangs de *Handelingen*, *Bijlagen* en *Aanhangsels* van de voorgaande jaren tot 1917 toegevoegd. Het

materiaal uit de periode 1814-1900 zal in de loop van dit jaar gepubliceerd worden.

De website is een samenwerking tussen de Tweede Kamer en de Koninklijke Bibliotheek. Het doel is om de complete set *Handelingen* uit de periode 1814-1995 door microfilm te behouden voor het nageslacht en door digitalisering voor iedereen gratis toegankelijk te maken op het internet. (IA)

www.statengeneraaldigitaal.nl

Website en boek over GIS

Op 11 februari werd in Den Haag een website geopend die op een historische kaart verschillen in gemeentelijke gegevens weergeeft. Ook werd er een boek gedoopt: *Tijd en Ruimte; Nieuwe toepassingen van Geografische Informatiesystemen (GIS) in de alfawetenschappen*.

DAGMAR STIEBRAL

De website is een gezamenlijk product van DANS (Data Archiving and Networked Services) en de Radboud Universiteit. Gebruikers kunnen gemeentelijke data van elk jaar tussen 1812 en 2000 uploaden en zichtbaar maken. Het boek *Tijd en Ruimte*, uitgegeven door Matrijs in Utrecht, komt voort uit het AlfaGeo-project om het gebruik van GIS in de geesteswetenschappen te stimuleren. Het toont de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van GIS in de alfawetenschappen. Op de foto bereiden de redacteurs Onno Boonstra (links) en Anton Schuurman (rechts) en DANS-medewerker René van Horik zich voor op de boekpresentatie.

<http://nlgis.dans.knaw.nl>

Walewein ende Keye

Eind 2009 verscheen een digitale editie van de dertiende-eeuwse Middelnederlandse Arturroman *Walewein ende Keye*, bezorgd door Marjolein Hogenbirk en Wim Gerritsen in samenwerking met de afdeling ICT & Teksten van het Huygens Instituut. Met de editie wordt de roman toegankelijk voor een groter publiek. De tekst is voorzien van foto's uit het handschrift en van uitgebreide annotaties en woordverklaringen die naar believen opgeroepen kunnen worden of uitgeschakeld. Zo is de editie geschikt voor zeer divers gebruik. In een inleiding wordt de roman toegelicht. Dankzij tweemaandelijks updates kunnen nieuwe inzichten verwerkt worden. (Marjolein Hogenbirk) www.waleweinenendekeye.huygens.knaw.nl/

Middelnederlandse encyclopedie

Op 5 maart lanceert het Huygens Instituut officieel het digitaal beschikbaar gemaakte werk van Bartholomeus Engelsmans, *Van den proprieteyten der dinghen*. De uitgave van deze Middelnederlandse vertaling (1485) van de dertiende-eeuwse encyclopedie *De proprietatibus rerum* is gemaakt door de Werkgroep Middelnederlandse Artesliteratuur (WEMAL). De digitale teksteditie is al beschikbaar bij het Huygens Instituut op <http://bartholomeusengelsman.huygens.knaw.nl>. De tekst komt nu ook beschikbaar via de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (www.dbnl.org) en het Instituut voor Nederlandse Lexicologie (www.inl.nl) (Karina van Dalen-Oskam)

Immigranten in archief

Het landenvergelijkend databestand IFIS (International File of Immigration Surveys) wordt momenteel klaargemaakt voor hergebruik door derden. Het werd in de jaren 2000-2005 samengesteld door prof. Frank van Tubergen, die er aan de universiteit van Utrecht een veelgeprezen dissertatieonderzoek mee deed naar de integratie van immigranten en hun kinderen in westers landen. Aan de vele verzoeken om de data te mogen gebruiken kan tot op heden niet worden voldaan, onder meer omdat sommige metadata ontbreken en onzekerheid bestaat over de toestemming voor zulk gebruik. Met subsidie van DANS wordt dat nu verholpen zodat IFIS binnenkort via het DANS-archief EASY kan worden geraadpleegd.

Audiovisuele samenwerking

AVANET is de naam van een nieuw samenwerkingsverband van audiovisuele archieven in Nederland. Het is een vervolg op AVA, de werkgroep die functioneerde binnen de opgeheven erfgoedkoepel DIVA. Archiefinstellingen met veel audiovisueel materiaal werken erin samen, zoals Beeld en Geluid, verschillende stedelijke archieven en DANS. Behalve het ontsluiten van cultureel erfgoed speelt wetenschappelijk gebruik bij verschillende deelnemers een rol. De leden gaan kennis uitwisselen en gezamenlijke projecten en workshops organiseren. AVANET is medio februari officieel gelanceerd.

Een hitparade van repositories

Rank	Repository	Country	Open	Versteekt	Ruim	Nieuw
1	Arxiv.org e-Print Archive	USA	4	2	2	3
2	Citeseer	USA	3	1	413	2
3	Scientific and Technical Information Network	USA	7	7	1	4
4	Social Science Research Network	USA	6	3	31	0
5	Research Papers in Economics	USA	2	6	142	1
6	Smithsonian/NASA Astrophysics Data System	USA	3	4	520	3
7	HAL-INSPIRE	FR	10	9	5	0
8	Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique Archives Ouvertes	FR	10	11	30	14
9	ORNL Document Service	USA	11	10	40	11
10	MIT DSpace	USA	14	34	7	6
11	Centre Polytechnique Fédérale de Lausanne Infoscience	CH	8	14	48	65
12	Agricon Search Research in Agricultural and Applied Economics	USA	21	45	4	17
13	University of Michigan Deep Blue	USA	27	28	13	20
14	Hyper Archive en ligne Sciences de l'Homme et de la Société	FR	40	12	122	30
15	Igitur Archive Universiteit Utrecht	NL	26	60	3	20
16	Harvard Personal Robot Archive	USA	47	30	14	22
17	Universitat de Girona Departament d'Enginyeria Informàtica i Ciències de la Computació	ES	26	13	37	241
18	University of Southampton Department of Electronics and Computer Science	UK	40	20	32	67

Vijf Nederlandse archieven telt de laatste Top Honderd van het Ranking Web of World Repositories. Het Cybermetrics Lab van de Spaanse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek CSIC, stelt de hitlijst op 'om vrije toegang tot elektronische publicaties en ander academisch materiaal te bevorderen.' Het Igitur Archief van de Universiteit Utrecht haalt met een vijftiende plaats de hoogste nationale ranking, op korte afstand gevolgd door het Groninger dissertatie-archief met een notering als negentiende.

De eerste plaats wordt bezet door arXiv.org van de Amerikaanse Cor-

nell University. In de Top Vijftien zijn verder acht andere in de VS beheerde repositories te vinden, naast drie Franse, twee Zwitserse en één van de Verenigde Naties.

De positie op de ranglijst wordt onder meer bepaald door de score op omvang, webzichtbaarheid en het aantal beschikbare pdf's. Excel- of andere databestanden worden nog niet mee gerekend. 'We concentreren ons nu nog op artikelen,' licht coördinator Isidro Aguillo van het Lab toe. 'Maar in de toekomst worden data-archieven zeker belangrijker en dan gaan we die ook opnemen'.

<http://repositories.webometrics.info>